

DENÍK TVRDOHLAVÉHO REŽISÉRA – ÚVOD

„Nabarvené ptáče.“ Ve spojení s jeho přípravou, natáčením a pak hlavně spolu s jeho uvedením po celém světě jsem poskytnul desítky a desítky rozhovorů. Bralo mě to, a stále bere, neb ptáče dál poletuje světem, hodně času. A tak mě nabídka nakladatelství Albatros s tím, že chce vydat publikaci s jedním mým velkým rozhovorem, okamžitě „nadchla“ natolik, že jsem jí bez většího rozmyšlení hned odmítnul. Protože kdybych na to přistoupil, závazek z toho plynoucí, tedy autorizovat snad až několik set stran z hodin a hodin rozhovorů přepsaných ze zvukového záznamu, by mě postupně přivedl až na samý okraj propasti jménem šílenství. A to i přesto, že ten, kdo by to zpracoval do čistopisu tak, že by uměl věty nejen krátit, ale i je ve významu nenásilně pospojovat, by byl opravdu dobrým redaktorem. Jinými slovy, celé by to zvládnul tak, abych nemusel moc přepisovat. Problém je totiž hlavně v tom, že sdělení ve formě mluveného slova může být v jeho písemné formě až neuvěřitelně odlišné. Mluvená řeč plyne a plyne, vy se „zakecáte“, zhusta se můžete přeřeknout, abyste se hned opravili, a tak prosím, obecně vězte, že autorizovat svůj vlastní rozhovor po jeho nepovedeném zpracování člověkem, který ani není schopen zaznamenat, že se ve vaší odpovědi vyskytuje ta samá informace nadvakrát, je učiněné peklo. Lidé z nakladatelství byli pochopitelně zklamáni. Uvědomoval jsem si, že mě svojí nabídkou velmi poctili a vyjádřili mi tak velkou důvěru. Bylo mně to líto. A tak jsem nabídnul náhradní řešení. Nabídnul jsem jim svůj deník, který jsem si poctivě vedl při realizaci mého předešlého filmu „Tobruk.“ Popravdě nikdy jsem ho nepsal proto, abych ho jednou veřejně vydal, a i kdyby nakrásně ano, tak jsem přemýšlel jen o několika desítkách mnou signovaných kusů jako dárek pro herce a pro štáb. Ne, já svůj deník psal hlavně pro všechny svoje čtyři děti. Aby si jednou třeba přečetly, jaký byl jejich tatínek blázen. (Ne že by to dnes nevěděly. Nemám iluze. Jen bych jim to tak nějak zpětně „oštamploval.“) Psal jsem ho u sebe každý večer v produkci rovnou do počítače, když jsem skončil práci a při několikaměsíčním pobytu v poušti pak vždy po natáčení ručně do sešitu. Musím při této příležitosti vyjádřit svojí upřímnou a hlubokou úctu vůči mé dlouholeté kamarádce z Divadla Sklep Madle Křenkové, která dokázala (asi jako jediná na světě) moje klíkyháky posléze rozluštit a vše přepsat do digitální podoby. (Moc děkuji, Madlenko!) Ale zpátky k věci. Nakladatelství vyjádřilo opatrný zájem s tím, že si text musí samozřejmě nejdříve přečíst a pak se teprve rozhodne. A tak jsem příslušný soubor převedl do formátu PDF a mailem zaslal. Ale než jsem tak učinil, zkontroloval jsem ho. A u několika stránek jsem se zastavil a něco z nich po sobě přečetl. Uff... Uff... A ještě jednou uff. Proč? Protože jsem si uvědomil, že už to nikdy po sobě celé

nepřečtu, že na to nemám čas, že posílám text, o kterém nic nevím. Ze kterého si vlastně nic nepamatuji. Že lidé, které zmiňuji, skutečně existují, že nevystupují pod jinými jmény, že nic nezakrývám, že text je absolutně autentický, často emotivní, že jsem sám sebe necenzuroval. A tak se může klidně stát, že někomu „šlápnu na kuří oko.“ Pokud se tak stane, omlouvám se předem. Od začátku sepisování deníku uběhlo čtrnáct let... A na mnoho věcí i lidí jsem za tu dobu změnil názor. Zároveň jsem si ale také uvědomil, nakolik jsou mé zápisy „cenné.“ Uvědomil jsem si, že kdybych je každý den (tu a tam s malým zpožděním) nezpracovával, nakolik by se ztratily v propadlišti času. Byly by v tomto případě doslova zaváty pískem zapomnění. Byly by pohřbeny pod navátými dunami mé mysli, odkud by je už nikdo nedokázal vykopat. (Nebo by to šlo v hypnóze? Radši ne.) Lidská paměť je tak krátká. Pamatujeme si vždy jen pár okamžiků, několik zcela zásadních událostí a i ty si vybavujeme často nepřesně, neb čas je pozmění, obrousí a ohladí do nových tvarů, které mohou být jen napodobeninou originálu. Deník tvrdohlavého režiséra je originál... Poslední, co chci zmínit a co bylo z mé strany původně zcela nezamýšlenou devízou, je to, že se případný čtenář dočte, jak vůbec u nás vznikají hrané celovečerní filmy. Jak se vůbec natáčí. Co vše to obnáší. Že tomu není tak, jak se se mnoho lidí domnívá, tedy vlastně až tak, že když film trvá na plátně hodinu a půl, tak se taky za hodinu a půl natočil, všichni si nacpali do kapes statisíce a pak si vykračovali někde po červených kobercích. Jo, jo... Havlísti zkurvený... To víte... Pražská kavárna... Jenom „kecaj“ a nic „nedělaj...“

Václav Marhoul

12. srpen 2020

Pokoj Pavouk Cyprián (při psaní scénáře)

Úvod / Český Krumlov

Rozhodl jsem se, že si začnu psát deník. Možná i proto, abych měl jednou na co vzpomínat. Vždycky jsem si myslel, že si s pomocí svého zápisníku vzpomenu na všechno, ale chyba lávky: čím jsem starší, tím vzpomínám hůř, a něco dokonce zapomenu úplně a koukám jako vejř, když mi někdo něco připomene (i o mně). Ale asi nejvíc mě k tomu přinutil dnešní zážitek, kdy jsem jedním dechem přečetl pasáže z knihy Eva Hrušínská vzpomíná.

V té knize jsou totiž otištěny dopisy herce Rudolfa Hrušínského, ve kterých popisuje své pocity z natáčení filmu Oáza, který v roce 1971 točil s režisérem Brynychem v Rusku, konkrétně v Turkmenistánu. To bylo peklo samo a já si samozřejmě kladu otázku, že dá-li Bůh a já seženu ty zatracené peníze na Tobruk, jestli nás to samé čeká při natáčení v Tunisku. Snad ne, aspoň si myslím a upřímně doufám.

Tu knížku mi asi před třemi týdny doporučil Jiří Menzel v hotelu Hoffmeister, kde jsme se společně sešli na obědě se šéfem železničních staveb Brno Michalem Šteflem a šéfem České exportní banky panem Tauberem. Ten oběd byl docela prča, protože jsem jim všem řekl, že já na místě toho bankéře bych do Tobruku nedal ani pěťák, ale že bych všechno dal Menzelovi na Obsluhoval jsem anglického krále. Asi na mě všichni koukali s otevřenou pusou, i Menzelova manželka, která tam byla s ním. Myslel jsem na to, jestli by od Menzela nechtěla víc dítě než to, aby natočil Krále.

Teď si tak nějak vlastně uvědomuju, že jsou to pomalu na den dva roky, co jsem s Tobrukem vůbec začal. Bylo to v Rakousku, kde jsem byl o jarních prázdninách s dětmi na lyžovačce. Pamatuji si, jak jsem se konečně rozhodl přečíst Craneův Rudý odznak odvahy, který mně věnoval Jarda Róna, a já ještě v noci pochopil, že to je přesně to, co hledám, a začal si psát první poznámky. A kdy jsem začínal v Krumlově? Bylo to někdy na přelomu května a června 2004. Pamatuju si to tak dobře proto, že mi 6. června volal Franta Koch z Normandie na mobil a pouštěl mně do sluchátka zvony, které vyzváněly v pravé poledne ve francouzském Sainte-Mère-Église na počest 60. výročí vylodění spojenců v Normandii. Původně jsem tam chtěl taky jet po vlastní ose se svým džípem, ale protože mě v květnu ve Vodňanech pořežal nožem v obličejí magor jménem Emil Fiala, jinak to člen slavného Military Car Clubu v Plzni, nejel jsem nikam – až do Krumlova s ambicí napsat první verzi scénáře. Jak se mně to dnes večer zdá dávno...